

I
DESPRÉS D'UNA LLARGA ETAPA

—¿I del Congo americà què? —preguntà en Max Huber—. ¿Encara no se'n parla?...

—¿A fi de què, estimat Max? —respongué en John Cort—. ¿Que potser no tenim vastos espais als Estats Units?... Quantes regions noves i desertes per visitar entre Alaska i Texas!... Abans d'anar a colonitzar a fora, més val colonitzar a dins, penso jo.

—Ei, estimat John, les nacions europees s'acabaran repartint l'Àfrica si les coses continuen així..., és a dir, una superfície de gairebé tres mil milions d'hectàrees! ¿Els americans les abandonaran totalment en mans dels anglesos, els alemanys, els holandesos, els portuguesos, els francesos, els italians, els espanyols, els belgues?...

—Als americans no els cal anar-hi a fer res, com tampoc als russos —replicà en John Cort—, i per la mateixa raó.

—¿Quina?

—Que és inútil basquejar-s'hi quan basta allargar el braç...

—Bé, estimat John, el govern federal reclamarà un dia o un altre la seva part del pastís africà. Hi ha un Congo francès, un Congo belga, un Congo alemany, sense comptar el Congo independent, que només espera l'ocasió de sacrificar la seva independència!... I tot el país que hem estat recurrent aquests tres darrers mesos...

—Com a curiosos, simplement com a curiosos, Max, no pas com a conqueridors.

—No és pas que hi hagi gran diferència, digne ciutadà dels Estats Units —declarà en Max Huber—. Ho repeteixo: en aquesta part de l'Àfrica, la Unió podria aconseguir una magnífica colònia... S'hi troben territoris fèrtils que no demanen sinó que s'utilitzi la seva fertilitat, gràcies a la influència d'una irrigació generosa, a càrrec exclusiu de la natura. Posseeixen una xarxa líquida que no s'estronca mai.

—Ni tan sols amb aquesta calor abominable —manifestà en John Cort, eixugant-se el front torrat pel sol tropical.

—Bah, deixem-ho estar! —prosseguí en Max Huber—. ¿És que potser no estem prou aclimatats, negrificats diria jo, si no et sembla inconvenient, amic meu?... Som al març només, i ja em diràs què seran les temperatures de juliol i agost, quan els raigs solars travessen la pell com barrines de foc!

—Tant se val, Max, ens costaria una mica convertir-nos en pahuïns o zanzibaresos, amb la nostra prima epidermis de francès i d'americà! Ara, en una cosa et dono la raó: estem a punt d'acabar una bona campanya, d'allò més interessant, que la bona fortuna ha afavorit... Però ja tinc ganes de ser altre cop a Libreville i retrobar en les nostres factories una mica d'aquesta tranquil·litat, d'aquest repòs que els viatgers tenen ben merescut després de tres mesos d'un viatge així.

—D'acord, amic John, aquesta arriscada expedició ha presentat un cert interès. No obstant això, ho he de confessar, no m'ha donat tot el que n'esperava.

—I ara, Max! Uns quants centenars de milles a través d'un país desconegut, no pas pocs perills afrontats enmig de tribus no gaire acollidores, intercanvis de trets inevitables contra atzagaies i núvols de fletxes, caceres que el lleó númera i la pantera líbia han volgut honrar amb la seva presència, matances d'elefants en

profit del nostre cap Urdax, una collita de vori de primera que bastaria per fornir de tecles els pianos del món sencer!... ¿I encara dius que no n'estàs satisfet?

—Sí i no, John. Tot això forma part del menú ordinari dels exploradors de l'Àfrica central... És el que el lector troba en els relats dels Barth, els Burton, els Speke, els Grant, els Du Chaillu, els Livingstone, els Stanley, els Serpa Pinto, els Anderson, els Cameron, els Mage, els Brazza, els Gallieni, els Dybowski, els Lejean, els Massari, els Wissmann, els Buonfanti, els Maistre...

El xoc de l'avanttrèn del carro contra una pedra grossa tallà en sec el nomenclàtor de conqueridors africans que desplejava en Max Huber. En John Cort ho aprofità per dir-li:

—¿Què? ¿Comptes trobar alguna altra cosa en el curs del nostre viatge?...

—Sí, estimat John.

—¿Un imprevist?

—Millor que un imprevist, que, d'altra banda, ho ben reconec, no ens ha faltat pas...

—¿Alguna cosa extraordinària?

—Aquesta seria la paraula, amic meu, i ni un sol cop, ni un, no he tingut l'ocasió d'aplicar als ecos de la vella Líbia aquesta exagerada qualificació de «portentosa Àfrica» deguda als bromistes clàssics de l'antiguitat.

—Vaja, Max, ja veig que una ànima francesa és més difícil d'acontentar...

—Que una ànima americana... Ho confesso, John, si els records que t'emportes de la nostra campanya ja et basten...

—De sobres, Max.

—I si tornes content...

—Content... sobretot de tornar-ne!

—I et penses que la gent que llegirà el relat d'aquest viatge exclamarà: «Dimonis, mira que n'és, de curiós!»

—Serien exigents, si no ho cridessin!

—A parer meu no ho serien prou...

—I ho serien sens dubte —replicà en John Cort— si haguéssim acabat la nostra expedició a l'estómac d'un lleó o al ventre d'un antropòfag de l'Ubangui...

—No, John, no. I, sense arribar a aquesta mena de desenllaç, que, d'altra banda, no deixa de tenir un cert interès per als lectors i fins per a les lectores, al fons de la teva ànima i en consciència, davant de Déu i davant dels homes, ¿gosaries jurar que hem descobert i observat més del que ja havien descobert i observat els nostres precursors a l'Àfrica central?

—No, efectivament, Max.

—Bé, jo esperava tenir més sort...

—Golafre que pretén fer virtut de la seva golafreteria! —replicà en John Cort—. Pel que fa a mi, em declaro saciat, i no esperava de la nostra campanya més del que ha donat.

—És a dir, res, John.

—I, d'altra banda, Max, el viatge encara no s'ha acabat; durant les cinc o sis setmanes que requereix el trajecte d'aquí a Libreville...

—Au, va! —exclamà en Max Huber—. Una simple marxa lenta de caravana..., l'ordinària tranquil·litat de les etapes..., un passeig en diligència, com al bon temps...

—¿Qui ho sap? —digué en John Cort.

Aquest cop el carro s'aturà per fer l'alto del vespre al peu d'un tossal coronat per cinc o sis arbres preciosos, els únics que s'erigien en aquella vasta planura que els raigs del ponent il·luminaven.